

EDITORIAL

El negoci de la llengua

El **valencià**, la llengua, ha segut un tema recurrent en els nostres editorials; desgraciadament casi sempre com a protagonista de notícies desmoralisadores, quan no, com en esta ocasió, d'exabruptes, com el que se li ha atribuït en la premsa a **Francis Puig**, el germa del **Molt Honorable**, en el context d'unes investigacions a les seues empreses i les dels seus socis. Tot apunta a que havien montat una trama que es dedicava a captar contractes de manera fraudulenta en un pes notabilíssim dels que eren destinats a la promoció del "valencià-no" i que especialment rebia a grapat de la **Conselleria de Cultura, Educació i Sport**, ademés d'unes atres contractacions, conseguides també privilegiadament, d'organismes públics, la majoria ajuntaments governats pel partit de **Ximo Puig**.

Les paraules de Francis Puig, obteses d'uns missatges creuats en un soci en tot est entrant, califiquen al personatge i mostren lo molt que "s'estima" la llengua, pero només per lo util que li resultava per a enriquir-se de forma fraudulenta a base de campanyes publicitàries i de televisions que regentava. En una d'eixes conversacions diu literalment "**aquí estoy con la mierda del valenciano**". Sense comentar.

La justícia diria si s'ha malversat, si ha hagut tràfic d'influències, falsat documental, assignacions enganyoses...; per cert, delictes massa freqüents en la política i en molts que dien anaven a regenerar-la i a ser exemple de virtuts.

Els mils d'euros d'estes campanyes i d'unes atres similars per desgràcia no contribueixen al progrés de l'ús del valencià ni al seu aplec; per contra, va perdent parlants, i en gran part gràcies al model implantat, cosa de la que els talibans *catalaneros* no volen sentir parlar, pero es en lo que s'ha d'insistir: la causa principal de la desafecció social es eixe llenguatge artificial —el *normalitzat*— que es el model que s'ensenya en el sistema educatiu, s'usa en els mitjans de comunicació i el que es fa precís per a prosperar laboralment.

De lo que tampoc es parla es de que pocs superen els nivells més alts en les proves de la **Junta Qualificadora**, i, d'eixos nous "competents" aprovats, ben pocs usen en normalitat l'idioma en el que han demostrat estar capacitats. Perque, ¿quants d'ells canvien d'idioma? I diem canvien d'idioma perque els no valencià-parlants son els que en més facilitat superen els examens, sent castigats per incompetents idiomàtics els nadius valencià-parlants. Estos, a base de memorisar la gramàtica i els diccionaris, poden passar la part escrita, encara que siga en dificultat, pero cauen en l'oral perque, al mantindre una conversació en un examinador,

els resulta impossible soltar sobre la marcha les **catalanades** que els fan dependre, sent lo més fàcil que se'ls escape el valencià autèntic després dels llavis de sos pares, falta imperdonable que els costa el suspens.

Continuant en el tema de la llengua, l'última iniciativa sorgida de l'imperialisme *redentor*—de la que dona notícia la premsa— es la sèrie de declaracions institucionals de diversos **ajuntaments catalans** i algun mallorquí en defensa de la "**unitat de la llengua**"; lo qual no tindria més transcendència si no hagueren segut dirigides a les **Corts Valencianes**. Es tracta d'una **ingerència** rebuïtable que atenta a la sobirania valenciana pero, com sempre, no hi ha contestació per part de les nostres institucions. Benevolament, en els textos —atenent a l'informació de la premsa— tenen un gest de tolerància a l'afirmar que això no ha de supondre "*ningunear otras denominaciones existentes*". Damunt haurem d'estar-los agraïts.

El tema, a pesar de tot, no seria tan preocupant si eixa campanya vinguera només d'ajuntaments no valencians —no podem, des d'ací, curar este cas d'histeria imperialista col·lectiva que patixen alguns en aquelles terres—, pero es més greu que ad ella se sumen corporacions valencianes, com pareix ha ocorregut en el cas de l'ajuntament de **Tavernes de la Valldigna**, i més encara que la societat valenciana estiga tan anestesiada que ja ni se comença davant d'esta sistemàtica traïció al nostre idioma, a la nostra cultura i a la nostra identitat per part de les nostres elits polítiques i culturals.

Desgraciadament, el mercantilisme i els interessos polítics que envolten a la llengua fa que tots parlen i se n'aprofiten d'ella a la seua conveniència, pero cada vegada siguen menys els qui l'utilisen en la seua vida quotidiana. Ara be, al cap i a la fi lo que no conseguixen que se parle es eixe horribonseudodialecte oficial, lo qual es natural. La pena es que eixa desafecció s'acaba estenent a la **llengua valenciana** autèntica, donades les trabes que posen al seu coneixement i ús.

L'esperança es troba en els mils de valencians conscients que no desmayen en la seua defensa i conreu. Enguany, com se menciona en un article d'opinió de l'interior d'este número, se complixen **40 anys** de la firma de les **Normes d'El Puig**, normativa en la qual s'han publicat, i continuen publicant-se, un fum de llibres i revistes (com este modest bolletí, per exemple), i que gogen d'una vitalitat que fa desesperar als qui voldrien fer desaparèixer ya tota resistència per a acabar de consumir els seus objectius imperialistes.

Que s'esperen assentats.

LA CITA

Es descomhortador pensar quanta gent s'admira de l'honradea i qué pocs s'es-candalisen per l'engany.

Noel Coward

SUMARI

- 1
▪ EDITORIAL: **EL NEGOCI DE LA LLENGUA**
- 2
▪ SEMBLANÇA: **FRA J. BENJAMI AGULLÓ PASCUAL, O. F. M.**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **VALENCIÀ, DESPERTA**
- 3
▪ JOCS TRADICIONALS (LXVI): **SAMBORI (I)**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- OPINIO: **40 ANYS DE LA FIRMA DE LES NORMES D'EL PUIG**
- SEMBLANÇA: **JULIO COLL BORRELL**
- 4
▪ PASSATEMPS
- RONDALLA: **LA SOPA D'ANET**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Si ad estes altures no hem conseguit que fer fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts siga *trending topic* es que no tenim futur com a *influencers*. (¿Ho hem dit be?)

Fra J. Benjami Agulló Pascual, O. F. M.

El pare **Benjami**, l'estimat pare Benjami, faltà el passat dia 30 de giner en **Ontinyent**. En ell se'n va un gran referent en lo personal i per supost en lo que suponia per a la seua congregació i per al valencianisme.

Naixcut en **Cocentaina** en 1930, allí cursà els seus primers estudis, precisament en el convent dels franciscans, i molt pronte se despertà en ell la vocació religiosa. Ingressà en l'orde franciscana i s'ordenà sacerdot en 1952.

Realisà estudis de Filosofia i Teologia, i fon Diplomant en Psicopedagogia, Arxivística i en Conservació de Biblioteques. A banda de la seua dedicació sacerdotal i pastoral, eixerci la docència, i dedicà molt de temps a l'investigació i al govern de la congregació en la que ostentà diferents carrecs, arribant a ser ministre provincial i, ya en epoca mes recent, actuà de cronista i archiver, sent ademés vicepostulador de les causes de canonisació dels franciscans de **València**.

Home afable, humil, energic en els seus plantejaments i molt compromes en la cultura de la seua terra i en la llengua valenciana, de la que segurament s'enamorà, mes si cap, despuix d'escriure la biografia del pare **Lluís Fullana i Mira**, figura a la que admirava, aixina com tota la seua obra llingüística, de la que era fervent seguidor.

FRA BENJAMI AGULLÓ, EN L'HABIT DE FRANCISCÀ –QUE TANT S'APRECIAVA–, EN UNA ENTREVISTA PER A RAONEM.

Entre uns atres carrecs i distincions destaquem el d'Academic de la **Real Acadèmia de Cultura Valenciana**, a on era membre de la seua Seccio de Llengua i Lliteratura Valencianes, com ho era dels **Cronistes del Regne de València** i de la **Associació d'Arxivers Eclesiàstics d'Espanya**. Colaborà en diversos temes vinculats en el Patrimoni artístic, formant part de la **Comissió Mixta Generalitat Valenciana-Iglesia Catolica**.

Algunes de les seues obres son: *Seráfica Provincial de San José de Valencia* (1965), *Vida y obra de l'escriptor Lluís Fullana Mira* (1975), de la que faria noves edicions revisades i ampliades, *Padre Andrés Ivars Cardona* (1990), *Colegio "La Concepción" (III) Ontinyent/ Centenario* (1994), *Diez contestanos camino de los altares* (1998), *El pare Lluís Fullana Mira i els Jocs Florals de la Ciutat i Regne de València* (2002), *Criteris filològics del pare Fullana en els anys 1918 i 1919* (2002) i un llarc etc., ademés de nombroses col·laboracions en publicacions científiques i especialitzades.

Des del **Rogle** llamentem profundament la seua perda. El consideravem un amic i un incondicional treballador per la cultura valenciana, faceta en la que hem gojat de les seues ensenyances i hem compartit grats moments. D. E. P.

Culla Hernández, Joan Ignaci
Valencià, desperta
NPQ Editores. Valencia, 2020.
(368 pàgines)

En l'obra que recomanem, l'autor nos planteja, des del mateix titol, mamprendre una acció individual, nos convida personalment en el desig d'arribar a cadascu i motivar-lo. **Valencià, desperta** vol remoure consciències; de fet, esta selecció-recopilació d'artícles publicats en la premsa (mes de 120), ara reunits i alguns revisats, preten que el llector –la ciutadania valenciana en particular– s'aparte de falsos ensomis i de recrear-se en la complaença de que uns atres temps foren millors i conega la realitat que vivim i el passat que protagonisarem com a col·lectivitat.

Estem davant d'un treball d'anys, tant pel període que abarca el contingut de la publicació com pel temps invertit pel seu autor en l'investigació, puix no ha volgut pegar puntada sense fil, i, per tant, ha hagut de recórrer a arxius, publicacions i diverses fonts per a no parlar per parlar, sino per a fer-ho en coneiximent de causa, en proves contrastables, lo que dona veracitat als escrits i robustea a les argumentacions.

Els artícles estan agrupats per temàtiques: llengua valenciana, **Senyera**, història, **AVL**, valencianisme i política, lo que fa mes facil la lectura puix, en l'ajuda de l'índex, els lectors rapidament poden accedir ad allo que mes els interessa o els preocupa.

Coneixer es saber i saber implica tindre arguments que contribuïquen a una solida formació, pero tambe per a que assossegadament puguen ser exposats i ajuden a contrastar, i a contrarrestar si es fa precis, aquells que denigren el ser del nostre poble. Quan l'identitat valenciana està en joc, dia si i dia tambe, es bo contar en una obra com esta que forma i informa i tambe deixa constància de tantes actuacions que van dirigides a destruir la nostra personalitat, per allo de que algun dia se sapia quins son els responsables i quins els interessos espuris que els han espentat ad eixa acció aniquiladora.

La nostra societat ha anat evolucionant al compas dels temps, lliure en una epoca, conduida per un centralisme despersionador en una atra, i sofrint pressions des de finals del segle XIX per un intent de fagocitació que produïx asfíxia i resulta agotador; pero sempre, sempre, hem contat en homens com **Joan** que han sabut fer valdre lo propi, desbrossar les males herbes per a que la planta que produïx fruit creïxca, per a que la veritat sure, i sobre tot han contribuït a deixar senyals, fanals que marquen el camí i l'allumenen, eixe pel que hem de seguir caminant si no volem desaparèixer com a poble.

Valencià, desperta, el seu contingut, nos ha de donar arguments en uns casos, en uns atres, ajuda per a reafirmar-los, i, en qualsevol, anims per a no claudicar per molta pressió que es faça per a diluir-nos com a col·lectivitat. Si som capaços de trobar resposta individual a tants qüestionaments, si som capaços de donar solidea als nostres arguments, nomes nos quedarà un atre repte: pegar el pas per a treballar units en un valencianisme, l'objectiu primer del qual siga el servici a **València**, la promoció de les seues peculiaritats, la busca del benestar de les seues gents; en definitiva, fer patent l'existència del poble valencià, fer visibles les seues aspiracions com a societat i buscar representació en les institucions a on es decidix el rumbo del camí a seguir. Eixe camí està marcat en molts dels artícles que reunix el llibre.

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llobart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan en:

www.rogleconstantilllobart.com / www.pjvalencianista.org

Sambori (I)

Es un joc que es juga sobre terra plana i a ser possible asfaltada, encofrada..., en definitiva, sobre un pis que permeta que esvae una tella. Admet moltes varietats, determinades pels diferents dibuixos que en una punta de clarior se faran sobre el sol.

Es un joc molt antic. Ya se jugava en l'antiga Grècia i en la Roma classica.

Cada jugador te la seua tella (un tros de taulell, de teula, de fusta o una pedra plana, inclús un tros de sola de sabata), be redona, quadrada, triangular o be de forma irregular, a gust de cadascu.

Se fa un dibuix en terra consistent en una serie de caselles en general rectangulars dispostes fent diferents dissenys que, en certa mida, condicionen les variants a les que s'ha fet alusio. Cada jugador, començant des de fora del dibuix, i "a la pata coixa", en la punta del peu va pegant-li a la tella, passant-la de casella en casella seguint un orde numeric o el que s'ha establert previament en les condicions del joc.

IL·L·U·S·T·R·A·C·I·O DE CLAUDINE BOUZONNET-STELLA, DEL LLIBRE *LES JEUX ET PLAISIRS DE L'ENFANCE*, 1657

OPINIO

40 anys de la firma de les Normes d'El Puig

En el mes de març de l'any en curs es complirà el **40 aniversari** d'aquell fet historic per a la llengua valenciana. En el **Real Monasteri de Santa Maria dels Angels** de la localitat de **El Puig** es formalisava —el dia 7 de març de 1981— un document historic que arregljava la firma d'entitats i particulars (mes de quinze entitats i d'un miller d'intellectuals i representants d'entitats culturals) recolzant les **Normes Ortografiques** per a la llengua valenciana que havia publicat, en 1979, la Seccio de Llengua i Lliteratura de la llavors **Academia de Cultura Valenciana**.

Vivim moments convulsos, es tanca-va una etapa de dic-

tadura i se n'estrenava una nova, democratica. En Valencia es produia un resorgir de l'interés per lo propi, que en part es centrava en la rehabilitacio de la llengua valenciana. Desgraciadament es constata-va tambe que els valencians no bregaven tots a una.

Molts dels que dien lluitar per les llibertats que oferia el nou estatus politic, ho feyen des de l'intent d'imposicio mes absolut d'una nova doctrina, el fusterianisme negacionista, per al qui ser valencià no era mes que "una manera de ser catala".

Per una atra banda un moviment popular, que no es pogue desbellugar del tot de certs elements nostalgics, esclatava en el carrer i reclamava respecte a l'historia, a la llengua, als símbols, a la cultura propies, lliures de tuteles, lliures d'imposicions foranees.

Front a l'intent d'imposicio del catala sor-

gi la necessitat d'elaborar una ortografia que responguera a la realitat llingüística valenciana per a abandonar definitivament les **Bases del 32**, que no havien segut sino una maniobra encoberta per a imposdre les **Normes ortografiques** del **Institut d'Estudis Catalans**, primer pas per a con-

seguir una total substitucio llingüística.

Els integrants de la **Seccio de Llengua i Lliteratura** de l'Academia de Cultura Valenciana, llavors filolecs i escriptors en gran coneiximent de la llengua propia, procedents de distintes comarques valencianes, elaboraren un codic que tingue en conte la tradicio lexicografica i els precedents de

codificacio ortografica (**Nebot i Fullana**), la llengua dels nostres classics, la llengua viva i la fonetica valenciana. La firma d'estes normes supongue un resorgir del valencianisme, el retorn a la fidelitat valenciana de molts escriptors i obria noves perspectives per a la formacio de nous usuaris de la llengua escrita.

Aquella unitat vixcuda durant les dos ultimes decades del segle XX se truncà en part des de 2003. El cisma accentuiste que arrastrem des de llavors nos debilita. Confiam en que este 40 aniversari aprofite per a salvar obstaculs i tornar a treballar colze en colze. La llengua valenciana no ha de tindre mes enemics que aquells que la neguen i la volen destruir, i enfront d'ells s'han de trobar tots els qui la considerem autoctona, historica, classica i indepedent.

Juli Moreno i Moreno

MOMENT DE L'ACTE EN MOTIU DEL XXX ANIVERSARI

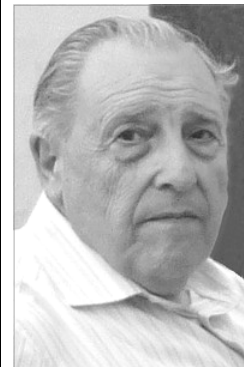
ACTIVITATS CULTURALS FEBRER DE 2021

De nou, un mes sense activitats que resenyar. Pero l'activitat en les rets socials no ha minvat en absolut, i les webs de les associacions valencianistes oferixen un contingut que val molt la pena consultar.

SEMBLANÇA

R.C.L.

Julio Coll Borrell

El passat dia 29 de giner, just el dia del seu aniversari, nos deixà el nostre soci i companyo **Julio Coll i Borrell**. Complia 85 anys d'una vida plena. Ell, com molts atres, hague d'eixir de **Es-**

panya, junt a sa mare, a rant de la desgraciada lluita fraticida que comportà la sublevacio i posterior guerra civil. Estigue en **França** i d'alli es traslladaria a **Alemanya** a on començà a treballar en la **Ford**. Inaugurades les instalacions de la factoria en **Almussafes**, un home com ell, que gojava d'una gran experiencia i formacio en el proces de fabricacio, no dubtà en traslladar-se i establir-se en la seua **Valencia**, a on formà familia, creixeren els seus fills i ocupà llocs de responsabilitat en el funcionament de la Ford d'Almussafes.

Qui haja conegut a Julio vinculat al mon del valencianisme ratificarà que era un home dinamic, compromes i que exponia obertament les seues idees i pensaments. La seua pertanyença a diferents associacions d'este caracter acrediten eixa voluntat, pero Julio entenia el valencianisme d'una manera global i no deslligava la part cultural de la politica, per això tambe milità en partits d'est ambit.

Julio, en algunes de les seues conversacions, "presumia" de posseir una bona biblioteca familiar, en la que interessants volums els heretà de son tio, i en la que les publicacions valencianistes des de principi del passat segle ocupaven varies estanteries. Ell anà completant-la en tot allo que s'editava en llengua valenciana.

Conversador, afable, en un interes prioritari per treballar units, sense fisures, que patentisava cada vegada que parlava sobre el valencianisme; les seues paraules en els ultims anys eren: "¡Unio!, ¡junio!, ¡junio!"

Des del **Rogle** llamentem la seua perdua i eixa paraula, tan repetida i tan necessaria, la tindrem ben present en les nostres actuacions com a associacio. Des d'aci, el nostre condol a la familia i que Julio descanse en pau.

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Cantitat de diners que s'arreguen captant.
2. Excavacio fonda que se fa en la terra. Clot en la terra per a soterrar cadavers.
3. Persona que, segons les llegendes o creencies populars, se transforma en llop les nits de lluna plena.
4. Orgue de reproduccio masculi d'algunes flors, compost d'una antera i generalment d'un filament que la soste.
5. Conjunt de partícules que se desprenen de la fusta quan es serrada.
6. Peça de roba sense manegues que cobrix el tronc, generalment du botons davant i es posa damunt de la camisa i baix de la jaqueta.
7. Condicio de provable. Ocasio, oportunitat.
8. Camp plantat de cirerers.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Cobrir alguna cosa en una substancia reduida a pols o a partícules molt chicotetes, com la sal, el sucre, la canella, etc.
2. Desenredrar els cabells, el canem, la llana, etc.

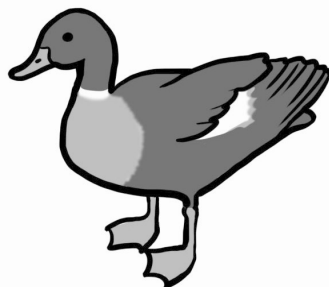
		1.		2.		
1.	-	<u>C</u>	-	-	-	-
2.	-	-	-	<u>S</u>	-	-
3.	-	-	-	-	-	<u>N</u> - - - -
4.	-	-	-	<u>I</u>	-	-
5.	-	-	-	-	-	<u>D</u> - - - -
6.	-	-	-	<u>U</u>	-	-
7.	-	-	-	<u>V</u>	-	-
8.	-	<u>I</u>	-	-	-	-

RONDALLA

J.P.B.

La sopa d'anet

Cert dia, un llaurador ana a visitar a Nasrudi, atret per la gran fama d'este i desijós de vore de prop a l'home mes ilustre del país. Li dugue com a regal un magnific anet. El **mulà**, molt **honrat**, invità a l'home a sopar i a **pernoctar** en sa casa. Menjaren una exquisita sopa preparada en l'anet.

Al mati següent, el llaurador tornà al seu camp, feliç d'haver passat algunes hores en un personage tan important. Alguns dies mes tart, els fills d'este llaurador anaren a la ciutat i al seu regres passaren per la casa de Nasrudi.

-Som els fills de l'home que li regalà un anet -se presentaren. Foren

rebutis i **afalagats** en sopa d'anet.

Una semana mes tart, dos jovens tocaren a la porta del **mulà**.

-¿Qui son vostres? -preguntà.

-Som els veïns de l'home que li regalà un anet. -El **mulà** començà a llamentrar haver acceptat aquell anet. No obstant, posà al mal temps bona cara i invità als seus **hostes** a dinar.

Als huit dies, una familia sancera li demanà hospitalitat.

-I vostres, ¿quí son?

-Som els veïns dels veïns de l'home que li regalà un anet.

Llavors Nasrudi feu com si s'alegrara i els passà al menjador. Al cap de poc de temps aparegüen en una enorme soperera plena d'aigua ca-

lenta i omplí cuidadosament els tasons dels seus invitats. Al tastar el líquit, u d'ells exclamà:

-Pero..., ¿que es aço, noble senyor? iPer Ala que mai havíem vist una sopa tan **dessaborida!**

Nasrudi se llimità a respondre:

-Esta es la sopa de la sopa de la sopa d'anet que en gust els oferixc a vostres, els veïns dels veïns dels veïns de l'home que me regalà l'anet.

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'un conte sufi tret de www.personarte.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Afalagats de **afalagar/ mimar/ conrear/ amarar**: Agradar o complaure ad algu dient o fent coses que li resulten agradables.

Dessaborida/ insulsa/ insipida: Sense sabor o gust.

Honrat/ respectat/ distinguit/ favorit/ apreciat: Afalagat per alguna demostracio de reconeiximent rebuda.

Hoste/ convidat/ invitat/ aposentat: Qui s'hostaja o menja debades en casa d'un atre.

Mulà: Interpret de la religió i la llei islamiques.

Pernoctar/ dormir/ al·lojar-se/ estajar-se: Passar la nit en un lloc determinat, especialment si es en un domicili diferent a l'habitual.

Solucio:

Verticals: 1. POLSEJAR 2. ESCARPIR
1. ACAPTE 2. FOSSA 3. LICANTROP 4. ESTAM 5. SERRADURA 6. JUPETI 7. PROVABILITAT 8. CIRERALS

I RECORDA...La nostra primera paraula es **pulsejar**. La **pols** es el conjunt de partícules diminutes de terra o qualsevol atra materia solida que s'alcen en l'aire. Una **pulseguera** es una gran cantitat de pols, especialment la que s'alça de la terra a causa del vent. Se diu que està **pulsegos** allo que te molta pols. Eix. *Pulseja el sucre glace per damunt del dolç. / S'ha alçat una pulseguera i porte els ulls plens de terra.*

La nostra segona paraula es **escarpir**. Un **escarpidor** es un batidor o pinta en les pues clares per a desenredrar els cabells. Eix. *Es una raça de gat que necessita que li excarpixquen el pel tots els dies.*